

Kranj
19. decembra 1964

Stevilka 50

Skrivnost belega bivola

Včasih so potrebna dolga stoletja, da se rodi beli bivol — albín. V vseh Združenih državah sta danes samo še dva — skromni ostanek tistih davnih dni, ko so preko ravnin grmeli milijoni kopit in ko so Indijanci častili dušo bele prikazni, ki jim je pomenila poseben dar Velikega boga.

Danes sta v Združenih državah dva bela bivola. To je dvatisočkrat več kot bi pričakovali glede na povprečje. Da pa je ta nenavadni pojav še bolj nenavaden, je oče ene teh dveh živali njen lastni brat. Torej oče in sin ali brat in brat, kakor hočete. Zgodba o belem bivolu pa je, ne ozirajo se na to nenavadno naključje, še vedno ena najzanimivejših strani v najprestrijem poglavju zgodovine Starega zahoda.

Bivolu bi skoraj lahko rekli narodni simbol Amerike. Nobena druga žival ne vzbuja v tej dejeli toliko spoštovanja in želje po pustolovščinah kot ravno on. Nihče točno ne ve, koliko bivolov je živel na vseh prostranih ameriških prerijah, ko je tja zašel prvi beli človek. Najbolj previdni se ustavljajo pri številu 30 milijonov. Drugim pomeni mejo, število 125 milijo-

nov — skoraj toliko, kolikor šteje danes prebivalstvo v ZDA.

In vendar ameriški bivol ni pravi bivol, pač pa je bizon, ki ga znanstveniki postavljajo v isto vrsto z evropskim. Pravi bivol nima tiste grbe na ramenih, ki jo imata afriški in njemu podobni — azijski. Razlikuje pa se tudi še v drugih stvareh. Beli človek, ki je prvi raziskoval ameriški kontinent, ni bil znanstvenik. Po nosnim živalim prostranih prerij je dal ime »bivoli«. Torej je bivol res že zdavnaj živel in umiral, prav tako kot še danes živi in umira. In tudi izumira. Prvi Evropejci so tudi Indijanca napačno imenovali, ker so menili, da je po poreklu iz Indije in da ni davni prebivalec Starega sveta, ki so ga odkrili, ne da bi se zavedali. In to še niso vse zmore, ki so jih napravili predniki. Žival, ki so jo imenovali severnoameriški los je pravzaprav pravi los; in gorska koza ni prava koza; prav tako na žalost ne sodi ameriška antilopa v družino pravih antilop. Razlage za vse to so precej zamotane, zato laik sprejme znanstveni izraz, ne da bi o njem posebej razmišljal. Že od davnih časov je bila to

svobodna dežela, njeni prebivalci pa so imeli posebno prednost, da so lahko imenovali divje živali tako kot se jim je zdelo. Potem pa so znanstveniki privzdignili svoje dlakocepske obrvi in pričeli razlagati, da los ni severnoameriški los in ameriški bivol ni pravi bivol, mi pa jim lahko vlijudno svtujemo, naj skočijo v jezero — ker je ameriško jezero pravo jezero.

KRVAVA ŽETEV JE BILA BOGATA

Klub ogromnemu številu bivolov, ki so se nekoč klatili po ameriškem kontinentu, so te živali izredno hitro izginile. Narava jih je ustvarjala milijon ali še celo več let. Američani pa so potrebovali prav malo časa, da so jih iztrebili. Zanje je bilo važno meso in koža. Samo v eni sezoni, leta 1849, so iz Upper Missourija pripeljali v St. Louis kar 110.000 že ustrojenih bivoljih kož. Tako se je pričel v zgodovini največji pokol živali, ki ni poznał razlike. Svoj višek pa je dosegel v letih 1872, 73 in 74, ko so pobili povprečno vsak dan 5000 živali. Žetev vseh treh let je bila silno bogata — 5 milijonov bivoljih kož. Te živali so kopnele kot sneg v siju opoldanskega sonca. Sklicali so Kongres, ki bi to početje prepovedal — vendar iz vsega ni bilo nič. Rezultat — leta 1889 je bilo v celih Združenih državah le še 541 bivolov.

Profesionalni lovci na bivole so bili trdo vzgojeni rod in jih nikoli ni nihče prekašal. Takrat je bil zahod še divja, prostrana dežela, kjer so si bili sosedji, kljub temu, da so živeli več sto milij narazen, zelo blizu. Če je hotel biti pravi državljan, je moral ubiti najmanj tisoč bivolov letno — ali pa tisoč Indijancev. Nekaj najboljših lovecev pa se lahko pohvali kar s 5.500 ubitimi živalimi. Nekateri so lovili sami. Tako n. pr. Sam Carr, ki je v enem dnevu ubil in odrl 35 do 40 bivolov.

ENA BELA KOZA NA PET MILLIONOV

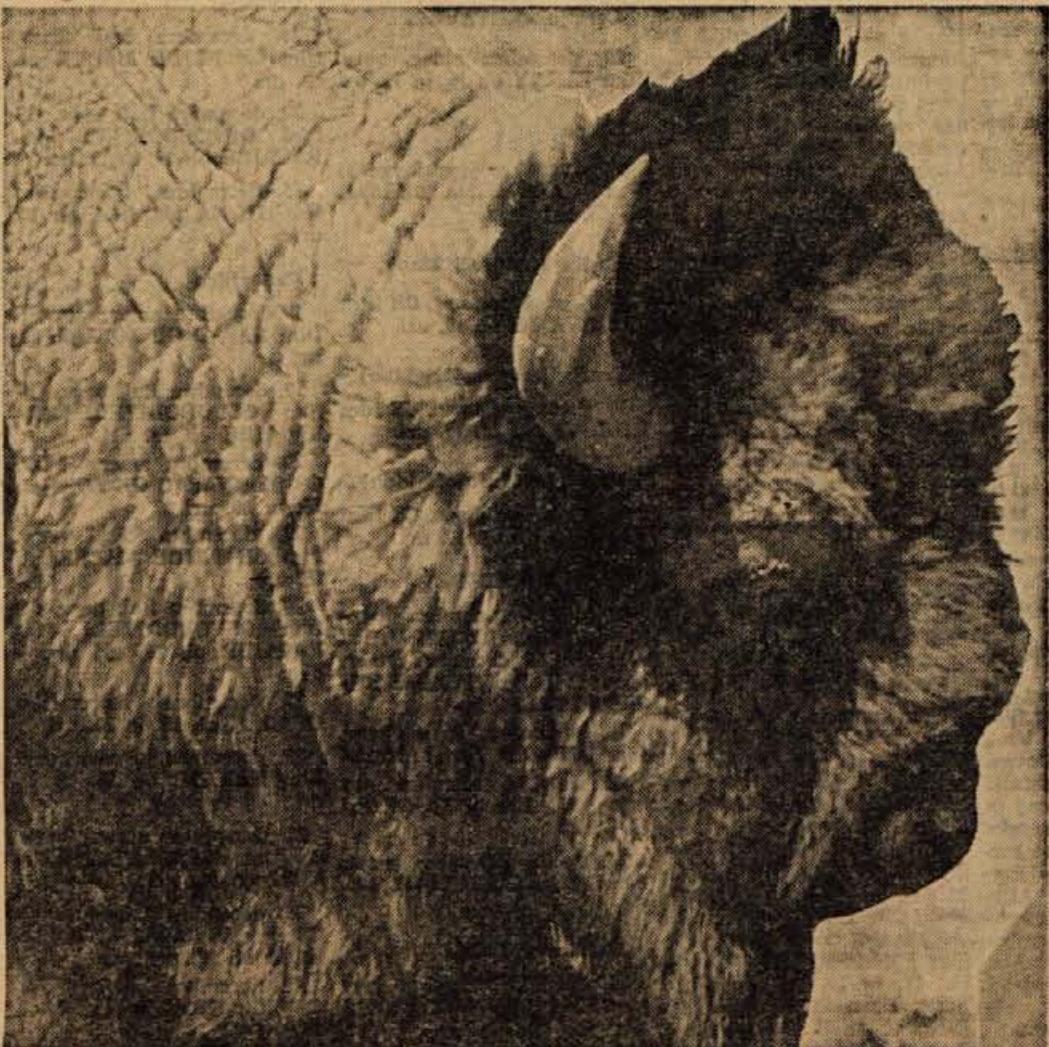
Med vsemi milijoni bivolov, ki so postali žrtve te krave zgodovine, je bilo samo nekaj belih — albínov, in sicer na vsakih pet milijonov povprečno eden. V vsej veliki »južni čredi«, ki so jo iztrebili v 70 letih so našli samo enega. Ustrelil ga je »prerijski pes« Dave, ki ga je prodal dalje za tisoč dolarjev.

Trgovec s kožami George Bent je najbolje poznal vrednost belega bivola. Zato je bil tudi edini, ki je imel največ oblek iz njegove kože. Vendar vse te »bele« obleke niso bile popolnoma bele. Pri prvi, ki jo je Bent kupil, so bili samo končki grive beli. Bila je od petletne same. Druga, od triletnega samca, je bila edina med vsemi popolnoma bela. Tretja pa je imela barvo smetane in je bila od tri leta stare same. Četrta je bila svetlo siva, peta svetlo rumena.

Indijanci so mnogo bolj cenili belo bivoljo kožo kot beli ljudje. Pripisovali so ji nadnaravno moč. Ena osnovnih človeških lastnosti je obvezovanje in malikovanje tistega, kar je redko in zelo nenavadno. Nekoliko čudno se zdi, da bi primitivni Indijanec s svojim močnim nagibom k nenavadnemu, postavil belega bivola tako visoko. Bivol je bil osnovni vir življenja mnogim indijanskim plemenom širom velikega kontinenta. Njegova koža, kosti, griva, mišične kite, kopita in celo možgani — skratka vse je Indijancem služilo za vsakdanjo potrebo. Živali pa so padale in umirale brez prestanka. Ko je indijanski lovec izsledil belega bivola, ga je ubil, odrl, kožo pa je postavil na žrtvenik njegovega plemena ali pa je postala plemenski fetiš. Postala je predmet praznoverja, strahu in pobožnega čaščenja; če pa je bilo potrebno, so jo ščitila življenja vseh članov plemena.

Neki neznan pisatelj je nekoč zapisal: »Beli bivol je tako velika redkost, da mora biti celo Veliki bog presenečen ob njegovem rojstvu.« Toda vsak Indijanec ve, da Veliki bog ni presenečen, marveč sodi, da ima ta celo neko posebno vezbo z rojstvom vsakega belega bivola. Prav zato gledajo Indijanci nanj s takim spoštovanjem.

Spoštovani bralec! — Današnja Panorama je v manjšem obsegu zaradi tehničnih težav. — Prosimo za razumevanje.

Beli bivol — samo na glavi ima temno liso

RADIJSKI SPORED

VELJA OD 19. DECEMBRA DO 25. DECEMBRA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.15, 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30.

SOBOTA, 19. decembra

Vsek dan za vas — 17.05 Iz opernega sveta — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Zvočni razgledi — 18.45 Svet tehnike — 19.05 Glasbeni razglednice — 20.00 Skupni program JRT — 22.10 Nočni akordi — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Jazz orkestri vam igrajo

TOREK, 22. decembra

8.05 Kvintet Borisa Franka in Trio Dorka Skobernete — 8.25 Od melodije do melodije — 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo — 9.25 Dobri odlomki iz oper — 9.45 Zvočne miniaturje — 10.15 Glasbeni sejem — 11.00 Nič prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.25 Domäče pesmi in napevi — 12.30 Z domäčim glasbo — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Ljubezen — čarovnica — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Zbor Primorskih študentov — 16.00 Vsek dan za vas — 17.05 Gremono v kino — 17.35 Pesmi in plesi iz Jugoslavije — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Kratke scene iz Wagnerjevih oper — 18.45 S knjižnega trga — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Modrotni zbor — 21.00 Zaplešite z nami — 22.10 Oddaja za naše izseljence — 23.05 Za prijeten konec tedna

NEDELJA — 20. decembra

6.00 Dobro jutro — 6.30 Napotki za turiste — 7.40 Pogovor s poslušalci — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.35 Iz albuma mladih skladb — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. — 10.00 Se pomnite tovariši — 10.30 Pesni borbe in dela — 10.40 Nedeljski koncert lahke glasbe — 11.40 Nedeljska reportaža — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. — 13.30 Za našo vas — 13.50 Čez hrib in dol — 14.00 Danes popoldne — 16.00 Humoreska tega tedna — 17.05 Majhen operni koncert — 17.30 Radijska igra — 18.23 Glasba za podvečer — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Naš nedeljski sestanek — 20.45 Glasba ne poznaj meja — 21.30 Iz slovenske simfonične glasbe — 22.10 Melodije za lahko noč — 23.05 Nočni koncert jugoslovanske glasbe

PONEDELJEK, 21. dec.

8.05 Jutranja glasbena srečanja — 8.55 Za mlade radovedne — 9.10 Zapojmo in zaplešimo — 9.25 Iz narodne zakladnice — 9.45 Igra pihalna godba — 10.15 Pisani orkestralni intermezzo — 10.35 Naš podlistek — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Nič prednosti — 12.05 Radijska kmečka univerza — 12.15 Pred domäčo hišo — 12.30 Skladbe za virtuoze — 13.20 Priporočajo vam — 14.05 S poti po Romuniji — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Zborovske skladbe Vinka Vodopivca in Janka Jereba — 16.00

CETRTEK — 24. decembra

8.05 Jutranji zabavni zvoki — 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo — 9.25 Glasbeni vedež — 10.15 Glasbeni sejem — 11.00 Nič prednosti — 12.05 Radijska kmečka univerza — 12.15 Na kmečki peči — 12.30 Slike z razstave — 13.30 Priporočajo vam — 14.04 Naši solisti v popularnih operah — 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Igra pihalna godba Ljudske milice — 15.40 Literarni sprehod — 16.00 Vsek dan za vas — 17.05 Turistična oddaja — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Odkočna deska — 18.45 Jezikovni pogovori — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Cetrtok večer domäče pesmi in napevi — 21.00 Literarni večer — 21.40 Glasbene nokturno — 22.10 S popevkami po svetu — 23.05 Večer Haendlove in Bachove glasbe

PETEK — 25. decembra

8.05 Mala parada orkestralne glasbe — 8.35 Za vsakogar nekaj — 8.55 Pionirski teden — 9.25 Igra Pihalna godba Walter Schacht — 9.35 Pet minut za novo pesmico — 10.15 Komorni zbor RTV Ljubljana — 10.35 Novost na knjižni polici — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Nič prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Domäče vize in napevi — 12.30 Iz oper starih mojstrov — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 14.35 Variacije na temo iz Eroice — 15.05 Napotki za turiste — 15.30 Poje zbor Tridentinskih alpinistov — 15.45 Novo v znanosti — 16.00 Vsek dan za vas — 17.05 Petkov simfonični koncert — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Revija naših pevcev zabavne glasbe — 18.45 Na mednarodnih križpotih — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Zvočni mozaik — 20.30 Tedenski zunanjopolitični pregled — 20.40 Vloga zborov v evropski glasbi — 21.15 Oddaja o morju in pomoržčakih — 22.10 Za ljubitelje jazz-a — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Iz sodobne skandinavske glasbene kulture

K I N O

Kranj »CENTER«

19. decembra jug. nemški barv. film VINETOU — I. DEL ob 16., 18. in 20. ur. premiera amer. barv. film DR. JERRYJA CAROBNI NAPOJ ob 22. uri
20. decembra japonski film PILOTI SAMOMORILCI ob 10. ur. amer. barv. film DR. JERRYJA CAROBNI NAPOJ ob 13. ur. jug. nem. barv. film VINETOU I. DEL ob 15., 17. in 19. ur. premiera jug. filma NIKOLETINA BURSAC ob 21. ur

21. decembra ital. barv. CS film RIMSKE DEVICE ob 16., 18. in 20. ur

22. decembra ital. barv. CS film RIMSKE DEVICE ob 16., 18. in 20. ur

23. decembra amer. barv. film DR. JERRYJA CAROBNI NAPOJ ob 16., 18. in 20. ur

Kranj »STORŽIČ«

19. decembra amer. barv. CS film STRELI POPOLDNE ob 16. in 18. ur. premiera jap. barv. filma CESARICA JANG KWEI FEI ob 20. ur. premiera ital. barv. CS filma RIMSKE DEVICE ob 22. ur

20. decembra amer. barv. risani film TOM KOT RIBINSON ob 10. ur. amer. barv. CS film STRELI POPOLDNE ob 14., 16., 18. in 20. ur

21. decembra jugoslovanski film NIKOLETINA BURSAC ob 16., 18. in 20. ur

22. decembra jugoslovanski film NIKOLETINA BURSAC ob 16., 18. in 20. ur

23. decembra jugoslovanski film NIKOLETINA BURSAC ob 16., 18. in 20. ur

Stražišče »SVOBODA«

19. decembra amer. barv. CS film STRELI POPOLDNE ob 20. ur

23. decembra ital. barvni film RIMSKE DEVICE ob 19. ur

Cerknje »KRVAVEC«

20. decembra amer. barv. film FANNY ob 16. in 19. ur

Kropa

19. decembra jugoslovanski film NIKOLETINA BURSAC ob 20. ur

Goriče (potujoči kino)

19. decembra amer. CS film LJUBIVA SE ob 19. ur

Predosije (potujoči kino)

20. decembra amer. CS film LJUBIVA SE ob 15. ur

Preddvor (Potujoči kino)

20. decembra amer. CS film LJUBIVA SE ob 19. ur

Jesenice »RADIO«

17. do 18. decembra jugoslovanski film IZ OCI V OCI

19. do 20. decembra amer. barv. CS film VPRASAJ KATEROKOLI

21. decembra špan. barv. film CARMEN IZ GRANADE

22. do 23. decembra jug. barv. VV film POT OKOLI SVETA

24. do 25. decembra amer. barv. film DOZIVLJAJI LEADA

25. decembra amer. barv. CS film PLAV2e

19. do 20. decembra jug. barv. VV film POT OKOLI SVETA

21. do 22. decembra amer. barv. CS film VPRASAJ KATEROKOLI

24. do 25. decembra jugoslovanski film IZ OCI V OCI

Zirovnica

19. decembra franc. film IGRA RESNICE

20. decembra franc. ital. barv. CS film MISTERIJE PARIZA

23. decembra amer. barv. CS film VPRASAJ KATEROKOLI

Dovje-Mojstrana

19. decembra franc. ital. barv. CS film MISTERIJE PARIZA

20. decembra franc. CS film IGRA RESNICE

24. decembra amer. barv. CS film VPRASAJ KATEROKOLI

Koroška Bela

23. decembra jugoslovanski film IZ OCI V OCI

25. decembra jugoslovanski barv. VV film POT OKOLI SVETA

Kranjska gora

19. decembra franc. ital. barv. film KAPETAN FRANCASSE

20. decembra jugoslovanski film IZ OCI V OCI

24. decembra jugoslovanski film POT OKOLI SVETA

Podnart

19. decembra češki barv. film CE PRIDE MACEK ob 19. ur

20. decembra ital. barv. CS film OSVOBODITELJ MARACAIBE ob 17. in 19. ur

25. decembra franc. film RACIJA NA MAMILA ob 19. ur

Radovljica

19. decembra amer. barv. CS film NAPAD OB ZORI ob 20. ur

19. decembra ital. barv. CS film OSVOBODITELJ MARACAIBE ob 18. ur

20. decembra amer. barv. CS film NAPAD OB ZORI ob 16. in 20. ur

20. decembra češki barv. film CE PRIDE MACEK ob 18. ur

20. decembra ital. barv. CS film OSVOBODITELJ MARACAIBE ob 10. ur dopoljan

22. decembra amer. film URAGAN ob 18. in 20. ur

23. decembra jugoslovanski film KMETJE ob 18. in 20. ur

24. decembra amer. barv. CS film VPRASAJ KATEROKOLI ob 20. ur

25. decembra amer. barv. CS film VPRASAJ KATEROKOLI ob 18. ur

25. decembra amer. barv. CS film KRIK STRAHU ob 20. ur

»Skoro ne verujem, Mrs. Milton, da bi se prav posebno zanimal za to, kje bivate,« je menila utrujeno Mary. »Ne zamerite mi, če vas prosim, da bi se ne zadrževali predolgo. Danes sem doživela že dovolj razburjenja in nisem posebno razpoložena za to, da bi se pogovarjala o Mr. Meistru, ali o vašem možu, ali sploh o komurkoli drugem.«

Toda Cora Ann se ni dalo tako hitro spraviti v zadrgo.

»Ko bo enkrat vsa skrb mimo, domnevam, da boste delali v Meistrovi hiši dostikrat do poznega večera,« je dejala. »Morda bi vam bilo prav, če bi imeli moj naslov.«

»Cemu neki?« je začela Mary.

»Cemu neki?« je ponovila Cora. »Mislim, da živimo v dobi svobode in edini prostor, kjer še lahko vidite čuvstice dostojnosti, je muzej. Jaz bi rada, da se povežete z menoj... če bi se kaj prijetilo. Živelj je neko dekle... toda menim, da vam ni kaj dosti za to, da bi poslušali zastrašujoče primere. Prosila bi vas le še eno. Nikar ne izdaje dragemu Mauricu, da je Čarownikova žena spet v Londonu.«

Mary je zadnji del govora komaj še poslušala, vstala je in z nedvoumno krenjno odprla vrata.

»To pomeni, da naj grem?« je dejala Cora z dobrohotnim smehljajem. »Ne zamerim vam, mala. Mislim, da ne bi ravnala nič drugače, če bi me kaka ženska nadlegovala s čenčami o angelih varuhih.«

»Nobenega varušča ne potrebujem! Imam dosti prijateljev... Umolknila je. Dosti prijateljev? V vsem Londonu, v vsej deželi ni imela nikogar, ki bi mu mogla potožiti svoje skrbi, razen — Alanu Wemburyju. In Maurice? Cemu.

Slišal je, kako je od jeze zaškrtala z zobmi. Artur Milton je posebno rad jezl svojo lepo ženo.

»Vedeti hočem, kakšen si sedaj?« je vzklknila. Nenadoma je zaslila šum, kakor da se je nekaj sprožilo in svetel žarek svetlobe je osvetil njegov obraz.

»Znoreda si, se je zadrl nanjo in ji zbil žepno svetliko iz roke. »Če vidis ti, vidijo lahko tudi drugi!«

»Upam, da bodo tega zelo veseli,« je šepetal, kajti videla je obraz, ki je bil od čela do brade pokrit s črno svilenko krinko, iz katere je gledalo nanjo dvoje bleščecih se oči.

»Ali si prejela moje pismo?« je vprašala.

»Da — saj misliš na kode? ne? Mislim, da časopisi ne pribubejo sporočil v Šifrah?«

Ni, ji odgovoril, medtem ko je njena roka segla v ročno torbico. Ovojnica, ki jo je imela v torbici, je izginila. Lahko je kriknila.

»Kaj pa se je zgodilo?« je vprašal si ko mu je povedala, da nima več kuverte s kodejem, ki je dejal: »Cora, strašna gos! Gotovo si jo izgubila v stanovanju Lenleyeve. Tako pojdi nazaj in jo prinesi!«

Cora je odhitela nazaj po stopnicah in potkalna na duri. — Mary je odprla, ne da bi ji bilo treba dolgo čakati. »Vrnila sem se,« je dejala Cora vsa brez sape. »Nekje sem izgubila pismo. Pravkar sem ga pogrešila.«

Mary je šla z njo v sobo in skupaj sta pregleđali stanovanje. Preiskali sta vse kote, prizvignili vse preproge in zavese, pisma pa ni bilo nikjer.

»Morali ste ga izgubiti! kje drugje,« je dejala Mary.

Mesec dni nato je sedela Mary Lenley v marinasti dvorani glavnega sodišča in čakala s prekrizanimi rokami in resnega obraza na razsodbo porotnikov. Šla je k sodni razpravi in poslužila začetek izpovedi prič. Toda pogled na postavo na zatožni klopi je bil več kot je mogla prenesti, zato je zapustila dvorano, da bi s fajistično vdanostjo počakala trenutka, ko se bo zapril zastor.

Vrata v razpravno dvorano so se odprla in Alan Wembury je prišel iz nje. Počasi je korakal proti njej.

»Ali — je konec?« je vprašala hriпavo.

Wembury je odkimal. »Mislim, da bo v kratkem tako daleč,« je dejal mirno. Bil je bled in prepaden kot da vso noč ni spal: oči so bile globoko udrite in obraz je kazal, da je hudo pretresen.

»Tako žal mi je, Alan!« Stegnila je roko in se rahlo dotaknila njegove. Ta dotik njene roke mu je skoro izvabil solze v oči.

»Ne morete si misliti, Mary, kako mi je! Pri vsem pa je najslabše to, da se ravno meni prisaja vsa čast in zasluga za aretacijo — včeraj sem od komisarja prejel pismo, v katerem mi čestita!«

Komaj zaznaveni nasmej je preletel njezov obraz. Tako je, da je v vsaki tragediji tudi košček groteske komedije. V tem primeru je bila to nezaželeno počastitev, ki jo je sprejel skromni policijski uradnik.

14

Čarownik

je dvomila o Meistru? Zadnje dni je nastopila v njunih odnošajih nenadna sprememba. Nič več ni bil tisto naravno zatočišče in svetovalec, kamor bi se lahko zatekla v sili.

Cora Ann jo je opazovala od vrat. Ostre oči so, kot se je zdele, brale najgloblje Maryne misli.

»Wembury je poštenjak! Upam, da se ne je zite nanj, ker je prijet vašega brata?«

Mary se je z zdolgočaseno krenjno obrnila stran od nje, kajti bila je že prav na koncu s svojo potprežljivostjo. Ko se je spet okrenila k vratom, je obiskovalka izginila. Sedla je za mizo, kjer je še dolgo skušala pojasniti vzrok obiska Cori Ann. Ce bi ženski sledila, bi ga bila morda izvedela.

Cora Ann je hitela v temno, zapančeno ulico, toda komaj je napravila nekaj korakov, se je poleg nje pojavil moški, kakor da se je izvil iz teme. Tako nepričakovano in brez šuma se je to zgodilo, da se je vsa prestrašena umaknila za korak.

»Ah, kako si me prestrašil!« je dejala brez sipe.

»Si govorila z dekletom?«

»Da, Artur — njen glas je zvenel ubito in razburjeno — zakaj ostajaš tu? Ali ne veš, ti bedak, kakšna nevarnost...«

Zaslila je tih, zaničljiv smeh.

»Cora Ann, preveč govoril!« je dejal ravnočutno. »Sicer pa sem te danes popoldne videl.«

»Videl si me?« je vprašala začudeno. »Kje pa si bil?« Potem pa je nenadoma nadaljevala. »Artur, kako pa naj te spoznam, če te kdaj srečam? Ne morem se otresti pošastnega občutka, da si vedno nekje okrog mene. Nepretrgoma strmin v oči mimočočnih ljudi: — še prijeli me bodo, ker sem preveč vsiljiva.«

Snet se je zasmjal. »Moja lastna zvesta žena me bo na menda vendar poznala?« je dejal ironično. »Oči ljubezni vidijo skozi vsako preobleko.«

Ženska je bila tako razburjena, da se ji je smilila.

»Ali je bil denar v njem?«

»Denar? Ne!« je odvrnila Cora nestrnno. »Ah, če bi bil samo denar, bi mi bilo vseenolj. Vsa iz sebe se je ozirala po sobi.

»Dobro vem, da sem ga imela pri sebi, ko sem prišla sem.«

»Morda pa ste ga pustili doma?« je menila Mary, toda Cora Ann je zmajala z glavo, ko pa sta se enkrat temeljito preiskali vse stanovanje, je nazadnje le začela tudi sama dvomiti, ali je vzela pismo s seboj, ko je odsila iz svojega stanovanja.

Mary je zaprla za njo vrata in se čutila nekoliko olajšano. Brez misli je šla nazaj k mizi in sedla. Čaj se je ohladil in je imel grenak okus. Odprla je miznico, kjer so ležale žličke za čaj in je začudena zrla v predal. Pismo, ki sta ga iskali, je ležalo na kupu žlic in vilic. Na ovitku je bil samo napis »Cora Ann«, brez kakega drugega naslova. Morda je bil pa naslov v notranosti? Po kratkem obotavljanju je potegnila iz ovitka 4-oglato belo karto, ki je bila pokrita z mikroskopičnimi majhnimi skupinami črk in številk. Brez kake posebne bistroumnosti se je dalo spoznati, da je mela pred seboj tajni kode. Ce pa bi bila v teh stvareh bolj izvedena, bi takoj spoznala, kako spremno je bil sestavljen.

Vtaknila je karto spet nazaj, položila ovitek v predal in čakala, če se bo ženska spet vrnila. Lahko je bilo razložiti, kaj se je zgodilo. Ko je ženska potegnila iz ročne torbice robec, je moralno pismo zdrkniti v napol odprto miznico. Ženska pa je miznico, ki se je prav lahko odpirala in zapirala, podzavestno zaprla, ne da bi kaj opazila.

Ko se je Mary odpravljala k počitku, je vzela pismo v spalnico in ga zaprla v predal toaletne mizice, kjer je hrnila tud nekaj dragotin, in je potem nanj popolnoma pozabila.

*Kode je razlagajo Šifer tajne pisave (op. prev.)

Usedel se je zraven nje in jo poskušal tolaziti. Ceprav so bili njegovi poskusi nekoliko okorni, je vseeno razumela njegova čustva. Kmalu se je pridružil tudi Maurice Meister, kakor vedno oblecen brez hibe. Njegov cilinder se je svetil bolj kot kdaj prej in njegove gamaše so bile bele kot novozapadli sneg. Clovek bi mislil, da se vrača s kakih poročne svečanosti, če ne bi kazal preveč resnega izraza na obrazu.

»Sodnik ravnokar bere utemeljitev,« je dejal. »Ali ne bi hoteli še nekoliko v dvorano, Wembury, da bi nam potem poročali o zaključku procesa?«

Alan je takoj razumel namen Meistra, ki je hotel ostati sam z Mary in ga zato pošiljal v dvorano.

»Tu gre eden najbolj sposobnih mladih mož,« je menil Meister, ko je izginila širokopleča detektivova postava za vrati. »Brez vesti, toda vsi policijski uradniki so brez vesti. Stremuh, toda vsi policijski uradniki so častihlepi.«

»Meni se ni nikoli zdelo, da je Alan brez vesti,« je ugovarjala Mary.

Maurice Meister se je nasmehnil.

»Morda sem uporabil nekoliko preveč krepak izraz,« je dejal brezskrbno. »Vsekakor je moral storiti svojo dolžnost in reči moram, da je bilo zelo spremno, kako je Johnnyja zvabil v past.«

»Spretno? Past?« Pogledala ga je z nagubančenim celom. »O tem v izjavah prič niso dovolili govoriti. »Nič, ljuba moja, kar bi utegnilo škodovati policijskemu aparatu, ne pride v javnost,« je s pomenljivim nasmehom nadaljeval Maurice Meister. »Toda jaz poznam notranjo zgodbo teh zadev in vem, da je bil Wembury Johnnyju od začetka na sledi. Zaradi tega je tudi prišel v Lenley-Court.«

Začudena je strmela vanj.

»Ali si te prepričan o tem? Misliš sem...«

Prvi, ki so skušali onegaviti z Luno in ki so s tem položili temelje sodobnim vesoljskim frčanjem, so bili občani slavnega imena — Butalci. Dogodek, ki se je prišel v njihovem slavnem mestu, imenovanem Butale, smemo opravičeno šteeti za pričetek vseh pričetkov človekovega poseganja k naši najbližji sosedi v vesolju, k botri Luni in kot tak vsekakor zasluži, da ga ovekoveči zgodovinarjev škripajoče pero.

Bila je jasna noč in luna se je vozila po nebnu. Butalec se je napolnil vina in je želen vode zajadril v vodnjaku. Pa se je nagnil nad odprtino, da se napije, kar nenadoma ostrmi: s čiste gladine se mu reži lunino kozavo lice. Butalcu postane vroče, kolena se mu pošibijo; komaj, ko-

rečeno, storjeno! Navežejo Butalci kačelj na vrv in ga spusti v vodo, grebejo z njim po kamnitem dnu, da bi se za luno zataknili in nato — horuk! Pa se je kavelj res zataknili v razpoki med dvema opekama. So veselo zavpili Butalci: »Jo že imamo zahakljano, ljudje! Pošteno v dlanu piju in jo izvlecimo, luno prekvapite!«

Reševalci si niso dali dvakrat reči. Urne njihove roke so krepko prijele in potegnile: horuk, horuk, horuk! Pa je popustila opeka, izmuznil se je kavelj iz razpoka, šiljal kot strela iz vode, Butalci pa cmok na hrbel, kakor so bili dolgi in široki! In so se v tem trenutku razlezli oblaki in je skozi njih poredno pokukala luna. Zadovoljni so se pobirali Butalci s

Prehled, nahod, kašelj . . .

Nestalno vreme z različnimi temperaturnimi razlikami mo večkrat tudi take bolnike vzrok v zadnjem času ke, ki jim je revmatizem množičnim primerom rahlih obolenj, kakor npr. prehaldov, kašljja, nahoda itd. Zaradi tega imajo ambulante ogromno dela in bodo verjetno ob koncu leta dosegli plan, kar se tiče izdaje aspirinov, piramidonov, hofmanovih kapljic, vate itd.

Kljub temu, da vsak kašelj, nahod lahko »mimogrede« ob štamperjiku preboliš, se pa najdejo nekateri, ki zaradi kašija letajo od zdravnika do zdravnika, ga izbirajo, ga isčijo toliko časa, dokler ne najdejo takega dohtarčka, da jih že zaradi ljubega miru pripozna za bolnika in jih »vrže« v bolniški stalež.

Kljub temu, da je veliko onih, ki sta jim besedi bolniški stalež neznanici, ker jih je mati narava obdarila pač s tako močnim virusom zdravja, da si lahko vsako bolezen pozdravijo brez zdravniške pomoči s kamicami, z jamežem, gorskim mahom, imamo pa nekatere državljanke, ki se vedno nahajajo v »kronično bolniškem staležu«. Oni se spožnajo prav dobro na zapleteno mrežo zdravniških pregledov, komisij in zvez ter potujejo v bolnič in iz bolnice, iz okrevališča v okrevališče, kot kronični okrevanci, ki ne bodo nikoli okrevati. Za to kronično bolezen je treba imeti precej volje in veselja, treba se je prebijati skozi številne ordinacije, slačenja, oblačenja, prisluškovanja, puščanja in prelivanja krvi, urina, predvsem se pride h končnemu cilju, to je — do okrevališča.

V bolniškem staležu najde mi temperaturnimi razlikami mo večkrat tudi take bolnike, ki jim je revmatizem množičnim primerom rahlih obolenj, kakor npr. prehaldov, kašljja, nahoda itd. Zaradi tega imajo ambulante ogromno dela in bodo verjetno ob koncu leta dosegli plan, kar se tiče izdaje aspirinov, piramidonov, hofmanovih kapljic, vate itd.

Bolniški stalež se polni največkrat v začetku tedna, to je v pondeljkih, ko imajo besedo plavmoharji s svojim mačkom in pa tisti, ki obolijo, kadar jih je volja in ki zdravila, katera jim predpiše zdravnik, ne jemljejo, pač pa s pridom uporabljajo socialno podporo. Na te vrste bolezni posebno vplivajo letni časi, in to: žetev, sečnja, kuhanje »šopca«, zidanje hiš, pripravljanje drva itd. Sicer se pa danes redkokdo, kdor zares ni bolan, spušča v bolniški stalež, in to zato, ker si nobeden ne želi samo 80 odstotne plače in pa stroškov dajatev za recepte v apotek. Zato smatramo bolezen, lahko za luksus, katerega si lahko privoščijo samo še premožni državljanji.

Tudi jaz sem se že nekajkrat nahajjal v bolniškem staležu, ker sem imel izredno srečo, sem se lahko zdravil doma. Dobil sem specialne kapljice, ki so bile zelo dobre. Če sem jih popil 3 žilice, je kašelj takoj izginil. Ko sem si namazal hrbot, je iščas takoj ponehal. In ko sem s preostalo količino zdravil očistil zlico, vilice in nož, pa so se svetli kot sonce. Pa naj še kdo reče, da tud' arcnije niso za vse.

Grega

Rojstvo astronavtike

maj je zmogel, da se je opotekel do bližnjega telefona in javil neverjetno novico: luna da je padla v vodnjak in zdaj sije iz vode!

Butalci so pridrveli in se prepričali na lastne oči in očala: Zemljin zvesti satelite leži v vodnjaku in blešči skozi vodo! Nak, ni ga bilo med prisotnimi, ki bi ob tem pogledu ohranili suhe hlače in mirno srce, kajti ko so se ozrili v nebo, ni bilo lune nikjer tam gori, so jo bili zakrili temni oblaki...

Pa se je oglasila v Butalcih skrb, kaj bo, če ostane svet brez lune! Cestna razsvetljava v komuni butalski je bila od nje krvavo odvisna, zekaj butalske ceste so vam razsvetljene le takrat, kadar ni oblačno in sije luna! So staknili Butalci kosmate glave, ki jih zaradi imenitno razvitih servisnih in obrtnih dejavnosti že leto in pol nista povohala ne frizerjev glavnik ne brivčev čopič: treba je kavljaj in močne vrvi, da se luna iz vode potegne in nazaj na nebo obesi!

tal: »Pa smo jo spravili nazaj na nebo, nesramnic! Rešeno je vprašanje cestne razsvetljave in so rešeni težki milijoni, ki bi jih morala občina odriniti za lampe in neon, če bi se nesrečna luna razmocila in ugasnila v vodi!«

Pa so šli pogledati še v vodnjak in res ni bilo v njem več videti lune, kajti je bila voda od kavljaj vsa kalna in razburkana. In so se dokončno pomirjeni vrnili v svoje bloke in dvojčke, občinska skupščina pa je na svojem prvem zasedanju sprejela odlok, da se da vodnjak pokriti — za vsak slučaj! Butalske cene namreč kar naprej rastejo in mimogrede se lahko čez noč zgodi, da se pridrvi do neba ter sklatijo večno popotnico zopet na tla...

Taki so torej začetki človekovega bezanja v nebo in nikar mi zdaj več ne mislite, da so bili pri vsej reči zraven prvi Rusi in Američani! Dajmo čast, komur čast!

ČUK V TRANZISTORJU

sili. Nekoč je bil nekdo priča temu obredu. V taborišču plemena Cheyenna je prišel ravno v trenutku, ko se mu je z druge strani bližal mož na konju. Nosił je kožo belega bivola. Ubil ga je sam. Jahal je prav v sredo taborišča, zlezel s konja in ga dostojanstveno prikel za uzdo ter čakal. S seboj ni prinašal mesa ubite živali, ker se to ne sme pojesti. Mora ga pustiti na mestu, kjer je bivol izdihnil, ker bi sicer nobena žival več ne prišla tja.

Ko so Indijanci videli, kaj je lovec prinesel, so pričeli pogledovati okrog sebe in iskati nekoga, ki bi bil vreden sneti kožo s konjskega hrbita, in sicer čisto po predpisanim obredom. To bi lahko napravil samo mož, ki je v bitki porinil

sovražnika z njegovega konja. Kmalu so ga našli. To je bil Indijanec Leva roka. Stal je poleg konja in priprovedoval ljudem o svojem junškem dejanju, s katerim si je zasluzil obredno slovesnost. Bil je tipični indijanski govornik. Priprovedoval je o bojevniku iz plemena Ute, ki je jedril proti njemu. On pa se je skrili za drevo, dokler ni bil sovražnik že čisto blizu. Sele takrat je planil nanj, ga potegnil s konja in ga ubil z nožem.

Ko je končal svojo zgodbo, se je s palico dotaknil kože, jo snel s konja ter jo položil poleg sebe na zemljo, kjer je ostala ves dan.

Konec prihodnjič
TONCI JALEN

Skrivnost belega bivola

(Nadaljevanje s 1. str.)

Nekatera plemena celo verujejo, da prihaja bivol iz daljnega severa — tradicionalnega mesta, od koder izhajajo vsi njegovi čisto normalni bratje — iz globokega podzemlja.

OBREDNA SVECANOST

Indijansko pleme Cheyenni zelo redko uporablja kožo belega bivola. Služi jim le kot religiozni žrtvenik Soncu ali Hiammawihio — Veliki

Televizija

SOBOTA — 19. decembra

RTV Zagreb — 17.40 Tisti, ki jih ne vidimo — lutkovna igra — 18.05 Glasbeni odmevi — RTV Ljubljana — 18.25 Napoved in TV obzornik — RTV Zagreb — 18.45 Vrnitev — TV igra — RTV Ljubljana — 19.30 Veselo soboto — 19.45 Cik-cak — RTV Beograd — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Glasbeni trenutek — RTV Ljubljana — 20.40 Sprehod skozi čas — RTV Beograd — 21.10 Veseli garnizon — RTV Ljubljana — 22.10 Dick Powell vam predstavlja — 23.00 TV obzornik

NEDELJA — 20. decembra

RTV Ljubljana — 9.30

Gozdni čuvaji — serijski film

— RTV Zagreb — 10.00 Kmetijška oddaja — 13.15 Prenos

štportnega dogodka — RTV

Ljubljana — 16.00 70.000 na

TV dnevnik — RTV Zagreb

ročnik — nagradno žrebanje z

zabavnim programom — 17.45

RTV Zagreb — 20.40 Gospod

Neapelj proti vsem — 19.00

Fulir — TV drama — RTV

87. policijska postaja — RTV

Beograd — 20.00 TV dnevnik

— 20.45 Da ali ne — quiz —

Ponočila — RTV Beograd —

20.00 TV dnevnik — 20.30

Glasbeni trenutek — RTV

Ljubljana — 20.40 Sprehod

skozi čas — RTV Beograd —

21.10 Veseli garnizon — RTV

Ljubljana — 22.10 Dick Pow-

ell vam predstavlja — 23.00

TV obzornik

RTV Ljubljana 18.25 Napo-

ved in TV obzornik — 18.45

Kuharski nasveti — RTV Beo-

grad — 19.15 Tedenski športni

pregled — RTV Ljubljana —

19.45 Nagrade TV naročni-

ški kom — RTV Beograd — 20.00

TV dnevnik — RTV Zagreb

ročnik — nagradno žrebanje z

zabavnim programom — 17.45

RTV Zagreb — 20.40 Gospod

Neapelj proti vsem — 19.00

Fulir — TV drama — RTV

87. policijska postaja — RTV

Beograd — 20.00 TV dnevnik

— 20.45 Da ali ne — quiz —

Ponočila — RTV Beograd —

20.00 TV dnevnik — 20.30

Glasbeni trenutek — RTV

Ljubljana — 20.40 Sprehod

skozi čas — RTV Beograd —

21.10 Veseli garnizon — RTV

Ljubljana — 22.10 Dick Pow-

ell vam predstavlja — 23.00

TV obzornik

RTV Ljubljana — 18.25 Napo-

ved in TV obzornik — 18.45

S kamerou po Aziji — RTV

Zagreb — 19.10 Glasbeni

marginalije — RTV Ljubljana —

19.45 Cik-cak — RTV Beograd — 20.00 TV dnevnik

— RTV Ljubljana — 20.30 Lirika — 20.40 Deset zadetkov — 21.40 Kulturna tribuna — 22.10 TV obzornik

— 22.25 TV obzornik

— 22.30 TV obzornik

— 22.45 TV obzornik

— 22.50 TV obzornik

— 22.55 TV obzornik

— 22.58 TV obzornik

— 22.59 TV obzornik

— 23.00 TV obzornik

— 23.01 TV obzornik

— 23.02 TV obzornik

— 23.03 TV obzornik

— 23.04 TV obzornik

— 23.05 TV obzornik

— 23.06 TV obzornik

— 23.07 TV obzornik

— 23.08 TV obzornik

— 23.09 TV obzornik

— 23.10 TV obzornik

— 23.11 TV obzornik

— 23.12 TV obzornik

— 23.13 TV obzornik

— 23.14 TV obzornik

— 23.15 TV obzornik

— 23.16 TV obzornik

— 23.17 TV obzornik

— 23.18 TV obzornik

— 23.19 TV obzornik

— 23.20 TV obzornik

— 23.21 TV obzornik

— 23.22 TV obzornik

— 23.23 TV obzornik

— 23.24 TV obzornik

— 23.25 TV obzornik

— 23.26 TV obzornik

— 23.27 TV obzornik

— 23.28 TV obzornik

— 23.29 TV obzornik

— 23.30 TV obzornik

— 23.31 TV obzornik

— 23.32 TV obzornik

— 23.33 TV obzornik

— 23.34 TV obzornik

— 23.35 TV obzornik

— 23.36 TV obzornik

— 23.37 TV obzornik

— 23.38 TV obzornik

— 23.39 TV obzornik

— 23.40 TV obzornik

— 23.41 TV obzornik

— 23.42 TV obzornik

— 23.43 TV obzornik

— 23.44 TV obzornik

— 23.45 TV obzornik

— 23.46 TV obzornik

— 23.47 TV obzornik

— 23.48 TV obzornik

— 23.49 TV obzornik

— 23.50 TV obzornik

— 23.51 TV obzornik

— 23.52 TV obzornik

— 23.53 TV obzornik

— 23.54 TV obzornik

— 23.55 TV obzornik